

Hallituksen esitys laeiksi kirjanpitolain ja tilintarkastuslain muuttamisesta (HE 38/2026 vp)**Yleisarvio**

Elinkeinoelämän keskusliitto (EK) pitää hallituksen esitystä pääosin perusteltuna ja kannatettavana. Esityksellä pannaan täytäntöön kestävyysraportointia koskeva EU:n muutosdirektiivi osana ns. Omnibus I -kokonaisuutta, jonka keskeisenä tavoitteena on yritysten hallinnollisen taakan keventäminen ja raportointivelvoitteiden parempi kohdentaminen. Esitys noudattaa direktiivin minimisääntelyä eikä sisällä kansallista lisäsääntelyä, mikä on perusteltua suomalaisyritysten kilpailukyvyn ja hallitusohjelman linjausten kannalta.

EK tukee erityisesti raportointivelvollisuuden rajaamista nykyistä harvemmille, suuremmille yrityksille sekä pk-yrityksiin kohdistuvien arvoketjutietojen pyytämisen merkittävää rajoittamista. Näin kestävyysraportointivelvoitteet ja niistä aiheutuvat kustannukset kohdentuvat paremmin sinne, missä niillä on aidosti lisäarvoa, ja pk-yrityksiin kohdistuva epäsuora sääntelypaine vähenee.

Arvoketjutietoja koskeva sääntely

Hallituksen esityksessä ehdotettu kirjanpitolain 7 luvun 11 § on kokonaisuutena oikeansuuntainen. Se rajaa selvästi kestävyysraportointiyrityksen mahdollisuutta edellyttää arvoketjuunsa kuuluvilta, enintään 1 000 henkilöä työllistäviltä yrityksiltä tietoja, jotka ylittävät vapaaehtoisen raportointistandardin (VSME) mukaiset tiedot. Säännös tukee EU-lainsäätäjän tavoitetta estää suuryritysten raportointivelvoitteiden siirtyminen pk-yritysten epäsuoraksi taakaksi.

Samalla esitys tunnistaa oikein sen, että tiedonsaantirajoitus koskee vain kestävyysraportointia varten kerättäviä tietoja eikä voi estää muun EU- tai kansallisen lainsäädännön, kuten huolellisuus-, vakavaraisuus- tai riskienhallintavelvoitteen edellyttämää tiedonhankintaa. Tämä on keskeistä sääntelyn toimivuuden ja oikeusvarmuuden kannalta.

EK:n täsmälliset muutosehdotukset kirjanpitolain 11 §:ään

EK ehdottaa, että kirjanpitolain 7 luvun 11 §:ään tehtäisiin kuitenkin kaksi täsmällistä lisäystä hallituksen esityksen sisällön tarkentamiseksi.

1.Sopimusehtojen pätemättömyyden täsmennys

Pykälään tulisi lisätä nimenomainen säännös siitä, että arvoketjutietoja koskevaa rajoitusta rikkoivat sopimusehdot ovat pätemättömiä *ilman että tämä vaikuttaa sopimuksen muiden ehtojen sitovuuteen*. Kyseinen täsmennys sisältyy suoraan tilinpäätösdirektiivin 19a ja 29a artikloihin, mutta sitä ei ole otettu mukaan pykälän sanamuotoon. Lisäys parantaisi oikeusvarmuutta ja ehkäisisi virheellisiä tulkintoja koko sopimuksen pätemättömyydestä yksittäisen ehdon vuoksi.

2.Arvokejurajauksen soveltamisalan selkeytys

Pykälässä tulisi lisäksi selkeästi todeta, että arvoketjurajoitus koskee *ainoastaan kestävyysraportointia varten* tehtäviä tietopyyntöjä. Eli seuraavasti: Edellä tässä pykälässä säädetty ei rajoita tietojen pyytämistä Euroopan unionin tai Suomen lainsäädännössä asianmukaisesta huolellisuudesta tai muutoin säädettyjen velvoitteiden täyttämiseksi *taikka jotain muuta kuin kestävyysraportointitarkoitusta varten*. Nykyinen sanamuoto viittaa vain lainsäädäntövelvoitteisiin voi synnyttää virheellisen käsityksen siitä, että yritykset eivät voisi sopimusteitse edellyttää laajempaa tiedonantovelvoitetta muissa täysin hyväksyttävissä tarkoituksissa, kuten huolellisuusvelvoitteiden, riskienhallinnan tai rahoitus- ja vakuutussuhteiden ehtojen täyttämiseksi. Ehdotettu lisäys vastaisi direktiivin sanamuotoa ja resitaalia sekä poistaisi tulkintaepävarmuuden.

Lopuksi

EK katsoo, että hallituksen esitys toteuttaa EU-säätelyn tavoitteet tarkoituksenmukaisesti ja tukee suomalaisten yritysten kilpailukykyä. Edellä esitetyt kaksi täsmällistä lisäystä kirjanpitolain 11 §:ään vahvistaisivat säätelyn oikeusvarmuutta ja direktiivin täysimääräistä ja johdonmukaista täytäntöönpanoa ilman, että esityksen yleistä keventämislinjaa tai tavoitteita muutetaan